

ἐξ αὐτῶν τὰ ὑλικά διὰ τὰς οἰκοδομὰς τῆς Aix-la-Chapelle.

Υπάρχουσιν ἀκόμη ἀρχαῖαι ἀρειαναὶ ἐκκλησίαι, ὁ ἅγιος Spirito, ἡ ἁγία Μαρία Cosmedin καὶ πρὸ πάντων ἡ ἀρχαία Ἀρειανὴ μητρόπολις τοῦ ἁγίου Ἀπολλιναρίου τοῦ Νέου, μετὰ μεγάλωπρεπών Μωσαϊκῶν, τὰ ὁποῖα μᾶς δίδουν εἰκόνα περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ παλατίου τοῦ Θεοδώριχου κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀκμῆς του. Σώζεται ἐπίσης τὸ μνημεῖον τὸ ὁποῖον ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν τοῦ Μεγάλου Βαρβάρου ἡ βασίλισσα Ἀμαλασσοῦνθα, ἡθυγάτηρ του. Εἶνεν στρογγύλον κτίριον κεκαλυμμένον ὑπὸ θόλου εὐρέος ἐσκαμμένου εἰς ἓνα μονόλιθον δώδεκα μέτρων διαμέτρου.

Αἱ Βρεττανικαὶ νῆσοι ὑπῆρξαν τὸ πρῶτον τμήμα τῆς αὐτοκρατορίας, τὸ ὁποῖον ἀπεσπάρθη τῆς Ῥώμης καὶ ὅπερ εἶχε δοκιμασθῇ ἐπίσης διὰ τριμερῶν δοκιμασιῶν. Ἀλλὰ περὶ τὰ τέλη τοῦ πέμπτου αἰῶνος, οἱ Ἀγγλοσάξωνες, κύριοι ἀδιαφιλονείκητοι τῆς χώρας, εἶχον προσηλυτισθῇ, καὶ οἱ ἱεραπόστολοι, μετὰ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, ταῖς εἶχον ἐμφυσήσῃ τὰς πρώτας ἀρχὰς τῶν τεχνῶν: τῆς ζωγραφικῆς, ἀρχιτεκτονικῆς, μουσικῆς. Ὁ λαὸς ἀπῆλause μέχρι τῶν Δανικῶν εἰσβολῶν ἡσυχίαν. Τόσον πολλήν, ὥστε κατὰ τὸν 8. αἰῶνα καὶ μέχρι τοῦ 11. αἰ. Βρεττανικαὶ νῆσοι ὑπῆρξαν τὸ κέντρον τὸ πνευματικῶς σημαντικώτερον τῆς Δύσεως. Ἡ σχολὴ τοῦ Armagh ἐν Ἰρλανδίᾳ εἶχε πλέον τῶν 7,000 μαθητῶν, εἴτινες συνεκέντροντο ἐκεῖ ἐξ ὅλης τῆς Εὐρώπης.

Ἡ βασιλεία Καρόλου τοῦ Μεγάλου σημειῶν τὴν πρώτην ἀναγέννησιν τῶν τεχνῶν ὡς καὶ τοῦ πολιτικοῦ ὁλοκλήρου, ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ.

Οὐδὲν οἰκοδόμημα ἄξιον λόγου ὑπῆρξεν ἐν Γαλλίᾳ προγενέστερον τῆς ἐποχῆς ταύτης. Παρατηρεῖται τοῦτο εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, ἔνθα ἡ παράδοσις διεσώζετο πλέον ἀκεραία καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ παρακμὴ ἐπῆλθε πολὺ βραδύτερον. Αἱ ἐξοχικαὶ ἐπαύλεις τῶν Γάλλων βασιλέων παρουσιάζουσι θέαμα νέον, καίτοι ὁμοιάζουσι κάπως πρὸς τὰς ἀγροτικὰς κατοικίας τῶν μεγάλων Ῥωμαϊκῶν προσωποικιῶν τοῦ τέλους τῆς Αὐτοκρατορίας. Εἰς τὰς ἐκκλησίας ὁ Λατινικὸς χαρακτὴρ παρουσιάζει ἀκέμη ἔργα τινὰ σημαντικά. Ἀλλ' οἱ τρόποι τῆς οἰκοδομῆς ἀπωλέσθησαν, καὶ τὰ κτίρια ταῦτα στεροῦνται καὶ κενόφωτος καὶ στερεότητος. Παραδείγματα ἔχωμεν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Μαρτίνου τοῦ Tours, τὴν ἀρχαίαν μητρόπολιν τοῦ Κλεμόντ περὶ τὸν 10. αἰῶνα· περὶ δὲ τὸν 11. αἰῶνα, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Πέτρου καὶ ἁγίου Πύλου, τὴν μετέπειτα Γενεβιέθην, καὶ τὴν βασιλικὴν τῆς Παναγίας τῶν Παρισιῶν. Κατὰ τὸν 12. αἰῶνα, ὁ ἅγιος ἐπίσκοπος Géry, ὅστις ἀπέθανεν ἐν ἔτει 855, ἦτο πεφνημισμένος ὡς τέκτων· ἀλλ' ἡ τιμὴ τὴν ὁποίαν ἀποδίδουσι εἰς αὐτὸν

Μία μαθήτρια

ὡς ἐφευρόντα τὸ ἀρχαῖον σύστημα τῆς ἀναλογίας τοῦ κόπτειν τοὺς χονδροὺς λίθους, δεικνύει ὅτι αἱ παραδόσεις εἶχον ἀπολεσθῇ· ὁ ἅγιος Eloi συνετέλεσεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Διονυσίου, ἀλλ' οὗτος εἶνε διασημότερος ὡς χρυσοχόος ἢ ὡς ἀρχιτέκτων· ἡ χρυσοχοία ἦτο ἡ κυρία μορφή τῆς πολυτελείας καὶ σχεδὸν μορφή τῆς τέχνης, τῆς γνωστῆς εἰς τοὺς Γερμανοὺς, ὅτε κατῶκουν πέραν τοῦ Ῥήνου.

Οἱ Γάλλοι ἄρχοντες εἶχον διατηρήσῃ τὴν καλασθησίαν. Ἀλλὰ, ἀπὸ τοῦ Dagobert, ἡ παρακμὴ κατέστη αἰσθητή.

Κάρολος ὁ Μέγας προσεπάθησε νὰ ἀνανεώσῃ τὴν παράδοσιν εἰς τὴν τέχνην ὡς καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν· ἀνέδραμεν πρὸς τὴν ἀρχαιότητα ἥτις προσελείανε ταύτην διὰ τῆς ἀναγεννήσεως, ἥτις ἀνεφάνη κατὰ τὸν 10. αἰῶνα. Ὅπως διαδῶσῃ ὁ Μέγας Κάρολος τὸν Ῥωμαϊκὸν πολιτισμὸν ἐν Γερμανίᾳ, ἔνθα οὗτος δὲν εἶχε ποτὲ ῥιζοβολήσῃ ὥρισε τὴν πρωτεύουσάν του πλησίον τοῦ Ῥήνου, εἰς Aix-la-Chapelle, ἥτις ὠνομάσθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων «ἡ νέα Ῥώμη». Τίποτε δὲν σώζεται ἀπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν παλάτιον, ἀλλ' ἡ μητρόπολις ἥτις καλύπτει τὸν τάφον τοῦ αὐτοκράτορος διετήρησε μεθ' ὅλας τὰς προσθήκας καὶ τὰς πολυαριθμοὺς μετασκευάς, τὸ γενικὸν σχέδιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκτίσθη ἀπὸ τοῦ 796—804. Εἶναι ἔργον ἀξιοθαύμαστον, σχήματος κυκλικτεροῦς μετὰ θόλου, κατὰ τὸν ρυθμὸν τοῦ ἁγίου Βιταλίου τῆς Ῥαβέννης. Ἡ Βυζαντινὴ αὕτη ἀπαιμύμησις δὲν εἶνε γενικὴ εἰς τὰ μνημεῖα τῆς ἐποχῆς τοῦ Καρόλου τοῦ μεγάλου. Τὸ Λατινικὸν σύστημα ἦτο ἐπίσης ἐν ἀκμῇ.

(Ἔπεται συνέχεια)